

UNITATE ȘI DIVERSITATE BIOANTROPOLOGICĂ¹ (URBAN/RURAL)

dr. Maria Vlădescu & dr. Corneliu Vulpe
Centrul de Cercetări Antropologice „Francis
I. Rainer”

Într-o epocă în care febra industrializării forțate a antrenat mase mari de oameni, emigrația sat/oraș a fost auxiliarul *sine qua non* al acestui proces. Consecințele au fost, fie creșterea dimensiunilor orașelor deja existente (ajungându-se la categoria de comunitate închisă), fie apariția *de novo* a unor orașe care înglobau dominant populația rurală imigrată.

Studii deja existente au subliniat că mișcările demografice, care însoțesc procesul de urbanizare, nu se desfășoară în mod întâmplător. Ele au caracter selectiv și consecințe variate. Or, din punct de vedere genetic, selecție înseamnă flux de gene, restructurarea patrimoniilor ereditare, influențarea indicilor de endogamie/exogamie, cât și modificarea vârstei demografice a comunităților cu îmbătrânirea consecutivă a celor pe seama cărora are loc exportul de populație.

Dacă pe cercetătorii din domeniul antropologiei ergonomice¹ și ocupaționale² i-a interesat relația om/mașină sau procesele de adaptare morfologică la profesiunile caracteristice, pe noi ne-a preocupat în ce măsură se poate vorbi de o unitate sau/și variabilitatea rural/urban și care sunt determinantele socio-culturale care acționează în sensul modelării tipologiilor și a gradului lor de diversitate. În acest scop au fost cercetate, cu valoare de experiment, două orașe diferite ca dimensiune și grad de urbanizare: București, capitala României și Curtea de Argeș, prima capitală a Țării Românești.

Orașul București

În anii 1984–1985 au fost investigați 697 de bărbați, în vârstă de 20–50 de ani, din următoarele puncte de vedere: a. caracterizare antropologică generală; b. aspecte culturale ale variabilității antropometrice; c. migrație și selecție antropologică. Subiecții

---

¹ Notă: lucrare apărută în *Atlasul Antropologic al Munteniei* – Centrul de Cercetări Antropologice „Fr. I. Rainer” – Ed. Academiei Române, București, 1999, p. 89–100. Lucrare premiată de Academia Română în 2001.

¹ Grințescu-Pop Suzana, Enăchescu Th., Bermoniade Simona, Drăghicescu Tatiana, Radu Elena, Schmidt H., Vlădescu Maria, Vulpe C., *Contribuție la prospectarea de ergonomic antropometrică a României*, St. cerc. antropol., 1973, 10, 1, 23–24

² Radu Elena, Lungu Camelia, Ciotaru, D., *Upon some aspects of selective adaption to differentiated work conditions*, Ann. Roum. Anthropol., 1978, 57–62

provin, în proporții aproximativ egale, din părinți tradițional bucureșteni și din imigranți originari din toate provinciile țării. Întrucât domină muntenii, ne-am permis și o comparație cu populația rurală a ținutului.

Datele care le deținem despre 530 de femei în aceleași limite de vârstă, au fost utilizate numai în scopul sublinierii fenomenelor de dimorfism sexual secundar, ca și la populația rurală.

a. Caracterizare antropologică generală

a.1. Aspecte taxonomice

În tabelul nr. 56 sunt concentrate, comparativ, variabilitățile antropometrice sat/oraș, cu testele „t” corespunzătoare. Dacă amintim că cifra 2 este pragul minim al semnificației, atunci numai o singură valoare se plasează sub acest plafon (indicele zigo/mandibular). Cele mai multe caractere metrice ale segmentului cefalo-facial, precum și indicii în care se implică, înscriu valori ale lui „t” mari și foarte mari, indiferent dacă semnul algebric este „+” sau „-”. Însă, dacă ținem cont de forma morfogramelor (fig. 16a) calota apare din nou cu cea mai mare capacitate de diferențiere. Privite comparativ, raporturile structurale dintre dimensiuni se ordonează după următoarele modele: București, $g-op \geq eu - eu \leq t - v < ft - ft$; $go - go \geq zy - zy < n - gn$; $al - al < n - sn$; Muntenia, $g - op = eu - eu \leq t - v < ft - ft$; $go - go \geq zy - zy < n - gn$; $al - al < n - sn$. La eșantionul urban figura care descrie calota craniană are forma unui U larg deschis, la cel rural decalajele sunt estompate. Din acest motiv bucureștenii au distanța $g - op$ cel mai frecvent de categorie mare. Acest marker influențează, la rândul lui, concomitent, valorile a doi indici: cefalic, mai mic cu aproape două unități, și vertico-longitudinal, care semnifică o calotă mai puțin dezvoltată în înălțime. Puțin în dezacord cu indicele de formă al calotei, stă indicele facial mai frecvent leptoprosop în meidul rural. Pigmentația este armonioasă și, în ordinea frecvențelor, după indivizii cu iris și păr închis se situează cei cu culori intermediare. Incidența blonzilor, însă, și la București, este mai mică și ea se manifestă mult mai frecvent prin ochii albaștri (12%) decât prin părul blond (2%).

a.2. Aspecte constituționale

a.2.1. Spre deosebire de regiunea cefalofacială, dimensiunile corporale medii ale bărbatului bucureștean (în cadrul comparației urban/rural), fără excepție, au valori mai mari. Din punct de vedere al testului Student, surplusurile ating chiar valori foarte semnificative. Așa se întâmplă cu statura, lungimea membrului inferior, înălțimea în poziție șezând, ponderea și perimetrul toracic. De asemenea, nu sunt de neglijat nici valorile lățimii biacomiale sau ale perimetrului abdominal. În definirea constituțională cea mai generală, populația masculină urbană are statură înaltă (172 cm) și o pondere echilibrată (72 kg). Raporturile dintre aceste două mărimi, deși realizează indici Roehrer cu valori întrucâtva diferite, ele rămân în limitele eutrofiei în ambele situații. În schimb, prin indicele cormic, tendințele breviline sunt mai frecvente la bărbații de la sate (tabelul nr. 56 a).

a.2.2. În sistemul constituțional preconizat de L. Brian, valorile urbane se integrează în antropometrograma regională după următorul model:

$A + 1 \frac{1}{4} + 4 \frac{1}{2}$	Bra
$B + 1 \frac{1}{2} + \frac{3}{4} + 1 \frac{1}{2}$	Lo Lo
$C + 1 \frac{1}{4} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2}$	Br. =
$D + 1 \frac{1}{4} + 1 \frac{1}{2}$	Br

Tipologia corporală medie a bărbatului din București este megamorfă (pentru că toate caracterele corporale sunt $> BB$); armonică (pentru că numai o singură deviație este $> 2 \frac{1}{2} G.d$); paramediolină cu tendințe Br. (pentru că în cadrul grupelor de dimensiuni A, B, C, D, relațiile de tip Lo și Br sunt cvasi egale) (tabelul nr. 57 a).

b. Aspecte culturale ale variabilității antropometrice

În studiul populațiilor rurale, selecția genealogică a fost criteriul fundamental pentru surprinderea acelor nuclee autohtone care conferă specificitate așezărilor.

La populațiile exogame (care includ în primul rând orașele) o asemenea abordare sau nu-și mai găsește justificarea, sau nu poate fi efectuată decât parțial.

Când căutăm aspectele de variabilitate antropologică urbană, criteriul stratificării socio-culturale este mai necesar, dat fiind specificul complex al tipului de așezare din acest punct de vedere. Faptul este deja demonstrat în literatura internațională³. La noi, dacă ne limităm la Muntenia, printre antropologii care au făcut asemenea cercetări (pe studenți de la Facultatea de Medicină din București), îi putem cita pe Fr. Rainer în 1928⁴ și pe Th. Enăchescu și colab. în 1972⁵.

În prima jumătate a secolului nostru, după datele lui E. Pittard⁶ populația rurală masculină românească avea o statură medie de 166 cm. Studenții mediciști, cam tot în aceeași perioadă, măsurau 172 cm. Astăzi, pentru același caracter și același sex, după datele noastre, media pe țară de la sate este de 168 cm, iar la studenții mediciști, cercetați în a doua perioadă, de 174 cm. Cum se observă, aceste două categorii sociale au microevoluat, dar și-au menținut decalajul inițial cu determinante culturale.

În această variantă tratăm, comparativ, două eșantioane selecționate din populația Bucureștiului, în funcție de gradul lor de instruire: unul cu subiecți absolvenți ai unei

³ Charnia Marie-Claude, Marquer Paulette, Vacher J., *Les variations de la stature en fonctions des milieux socioprofessionnels*, L'Anthropologie, 1959, 63, 1-2, 37-61, 3-4, 269-294; Olivier G., *L'écologie humaine*, Paris, 1975; Olivier G., Dechelotte J., *Evolution biométrique et sociale des polytechniciens*, Bull. Mém. Soc. Anthropol. Paris, 1979, 6, 171-179

⁴ Rainer I. Fr., *Enquêtes anthropologiques dans trois villages roumains des Carpathes*, Imprimeria centrală M.O., București, 1937, 78-XIV pl. M.t.

⁵ Enăchescu Th., Grințescu-Pop Suzana, *Accelerație și microevoluție. Studiu comparativ a două generații de studenți*, 1929-1972, St. cerc., antropol., 1973, 10, 1, 35-44

⁶ Pittard E., Donici Al., *Répartition géographique dans le Royaume de Roumanie de quelques caractères anthropologiques*, Mém. du Globe, Genève, 1926, LXV

instituții de învățământ superior (matematicieni, informaticieni, juriști, psihologi, economiști) și un altul care se situează sub nivelul acestora (tehnicieni, muncitori calificați).

Tabelul nr. 58 concentrează variabilitatea antropometrică generală a bărbaților cercetați, iar figura 18 reprezintă grafică a segmentului cefalo-facial.

Tendința la supradimensionare, constatată la populația masculină a Bucureștiului, comparativ cu bărbații din Muntenia, se reeditează în această a doua formulă, absolenții facultăților fiind aceia care apar cu valori dimensionale mai mari. Fenomenul este general pentru că se comportă așa 17 caractere din cele 19 luate în studiu, indiferent dacă ne referim la segmentul cefalic sau corporal. Sigur, surplusurile nu sunt toate de același ordin de mărime. O demonstrează proporția cu care testele Student sunt sau nu semnificative și dacă da, mărimea lor valorică. În raport cu pragul limită (2), diferențele corporale sunt mai multe și mai mari, decât cele cefalo-faciale. Cea mai omogenă din punct de vedere tipologic se dovedește a fi fața, întrucât, din 5 caractere comparate numai zy – zy apare cu un „t” = 2. Spre deosebire de dimensiuni, indicii, în general, apar mai rar cu teste semnificative (21%). Fenomenul trebuie căutat în proporționalitatea și sensul în care se modifică cuplurile specifice de caractere. la cote dimensionale aproximativ egale indicii nu-și modifică valoarea.

Relația statură mai înaltă, g – op mai lung, tendințe la debrahicefalizare, Q.I cu valori mai mari, pe care o găsim subliniată în literatura de specialitate, în cercetări de populații urbane, sau diferite prin instruire, apare și în analiza noastră. Primele două caractere au la licențiați chiar valori exagerate, întrucât sunt mai mari cu circa 10 unități, decât la populațiile rurale din Muntenia (g – op = 184 → 193 mm); (statură = 168 → 177 cm) (tabelele nr. 2 și 58). De coeficientul de inteligență (Q.I) nu ne-am ocupat. În schimb, I.C. scade în valoare, chiar dacă discret (< 0,53 u.i) și aceasta datorită faptului că dimensiunea eu – eu nu-și modifică valorile în același ritm cu ale g – op. Or, se știe că tendințele contemporane de debrahicefalizare au fost explicate în special prin modificarea antagonică a dimensiunilor de lungime/lățime ale calotei.

c. Migrație și selecție antropologică

Separând din eșantionul general al orașului București bărbații imigrați în ultimul sfert de secol, i-am supus unei duble comparații: a. cu populația rurală din Muntenia, din care s-au detașat cei mai mulți; b. cu un eșantion care reprezintă generația filială a unor părți autohtoni cu cel puțin una-două generații.

c.1. Populația rurală, atrasă de modelul civilizației urbane, prezintă valori dimensionale mai mari. Fenomenul este general pentru caracterele constituționale. La nivel cefalo-facial numai două variabile antropometrice nu se comportă așa: ft – ft și al – al.

Sintetizând, bărbații emigranți, comparativ cu nucleul lor de origine, prezintă următoarele caracteristici: brahicefalie mică redusă (– 1,2 u.i), statură înaltă (+ 6,8 cm), pondere mai mare (+ 7 kg), proporții constituționale medii prin indicii cormic și Roehrer, dar cu tendințe spre conformațiile musculare dacă ținem cont atât de valorile

celor două circumferințe, cât și de lățimea relativă a bazinului (tabelul nr. 59, fig. 19). O asemenea condiție fizică nu poate fi interpretată decât ca o premiză favorabilă pentru o bună și mai rapidă adaptare socio-culturală (în primul rând ocupația) la condițiile ecologice, de multe ori stresante ale mediului urban. Este fenomenul de preadaptare observat și de alți specialiști⁷ interesați de antropologia orașului.

c.2. În cazul comparației imigranți/populație stabilă, se observă că aceste două categorii populaționale au foarte multe afinități tipologice și demonstrația se poate face recurgând din nou la testul Student. Cum se observă în tabelul nr. 59 din 27 de caractere coincidente, fie ele dimensiuni sau indici, numai la 9 (33%) apar valori ale lui „t” semnificative. Pragul în jurul căruia oscilează aceste valori este însă minim, așa încât ne putem permite să subliniem că mai curând este vorba de tendințe, decât de deosebiri propriu-zise.

SUMMARY

Bioanthropological Unity end Diversity

The authors study such items as unity and diversity within the population of Bucharest.

---

⁷ Radu Elena, Lungu Camelia, Ciotaru D., *op. cit.*; Schneider E., *La Biométrie*, P.U.F., Paris, 1967

Tabelul nr. 56 a

Variabilitatea antropometrică a populației masculine din orașul București comparativ cu Muntenia

CARACTERUL	București			Muntenia			Dif.	„t”
	N	$\bar{X}$	$\pm\sigma$	N	$\bar{X}$	$\pm\sigma$		
G-OP	697	188,67	7,04	3499	183,99	6,65	4,68	16,71
EU-EU	697	156,43	5,86	3513	154,22	7,07	2,21	8,84
FT-FT	687	110,50	4,64	3510	111,66	5,67	1,16	5,80
ZY-ZY	697	144,53	5,76	3513	142,29	5,76	2,24	8,96
GO-GO	687	111,87	5,80	3510	110,20	6,17	1,67	6,96
N-GN	697	127,13	6,07	3514	127,67	6,65	0,54	2,16
N-SN	697	55,80	3,56	3512	56,41	6,55	2,09	12,29
AL-AL	696	34,14	3,09	3512	35,08	2,91	0,94	7,23
T-V	697	126,90	4,86	3343	125,40	5,21	1,50	7,50
V-SOL	697	1720,41	67,12	3505	1677,18	63,59	43,23	15,66
V-ȘEZ	697	908,29	36,20	3483	891,49	33,80	16,80	15,20
L.M.I.	697	810,02	45,39	3480	783,91	46,40	26,11	13,82
GREUT.	697	72,03	11,21	2852	66,36	9,78	5,67	12,06
A-A	697	386,95	19,76	1676	382,43	19,61	4,52	5,08
IC-IC	697	285,74	22,60	1514	281,96	20,30	3,78	3,74
PM.TOR.	697	956,19	72,29	1669	921,72	63,47	34,47	10,94
PM.ABD.	697	849,09	104,65	1673	823,35	96,78	25,74	5,57
I.C.	697	83,01	3,67	3521	84,84	3,95	1,83	11,44
I.V.L.	697	67,33	2,83	3357	68,16	3,21	0,83	6,39
I.V.T.	697	81,19	3,23	3357	80,45	3,45	0,74	5,69
I.P.Z.	697	92,44	3,32	3521	91,24	3,50	1,20	8,57
I.F.Z.	687	76,55	3,15	3521	78,48	4,12	1,93	13,79
I.G.Z.	687	77,45	3,74	3521	77,55	4,06	0,10	0,63
I.F.	697	88,13	5,13	3523	89,90	5,23	1,77	8,43
I.N.	697	61,38	6,75	3521	60,35	7,69	1,03	3,55
I.CR.	697	52,82	1,33	3521	53,16	1,48	0,34	6,80
I. ROEHRER	697	1,43	0,22	2931	1,40	0,19	0,03	3,00

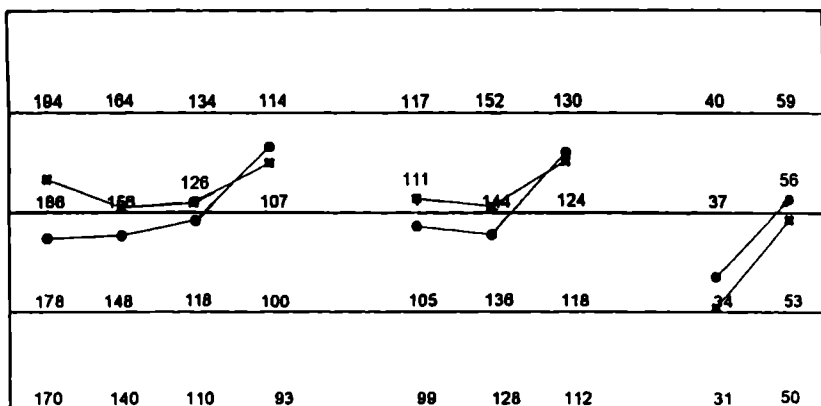
Tabelul nr. 56 b

Variabilitatea antropometrică a populației feminine din orașul București comparativ cu Muntenia

CARACTERUL	București			Muntenia			Dif.	„t”
	N	$\bar{X}$	$\pm\sigma$	N	$\bar{X}$	$\pm\sigma$		
G-OP	534	180,32	5,94	3039	176,39	6,07	3,93	13,55
EU-EU	534	150,53	4,99	3039	150,06	5,29	0,47	1,88
FT-FT	527	106,95	4,54	3034	108,24	5,25	1,29	5,86
ZY-ZY	534	137,12	5,05	3038	133,89	5,10	3,23	13,45
GO-GO	527	104,99	4,83	3035	102,26	5,27	2,73	11,87
N-GN	533	117,39	5,12	3037	117,84	6,17	0,45	1,80
N-SN	533	51,85	3,30	3038	53,97	4,71	2,12	12,47
AL-AL	533	30,91	2,39	3038	31,61	2,51	0,70	6,36
T-V	532	122,14	4,50	2871	120,64	4,79	1,50	6,81
V-SOL	534	1581,15	59,64	3030	1560,35	55,95	20,80	7,51
V-ȘEZ	534	852,24	30,90	3024	843,27	34,99	8,97	6,02
L.M.I.	534	737,73	39,81	3024	718,50	41,06	19,23	10,23
GREUT.	534	65,29	12,81	2725	58,81	9,32	6,48	11,37
A-A	534	354,31	16,75	1645	350,53	16,58	3,78	4,50
IC-IC	534	298,69	33,40	1481	280,82	25,12	17,87	11,31
PM.TOR.	533	911,36	90,82	1639	863,77	70,80	47,59	10,07
PM.ABD.	525	786,54	123,27	1623	752,68	91,68	33,86	5,80
I.C.	534	83,55	3,38	3040	85,19	3,74	1,64	9,65
I.V.L.	532	67,79	2,84	2878	68,37	3,07	0,58	4,46
I.V.T.	532	81,19	3,21	2878	80,41	3,32	0,78	5,20
I.P.Z.	534	91,15	3,34	3040	89,19	3,14	1,96	12,25
I.F.Z.	527	78,06	3,52	3040	80,33	5,95	2,27	11,95
I.G.Z.	527	76,62	3,28	3040	76,25	3,66	0,37	2,31
I.F.	533	84,69	4,28	3040	88,13	5,13	3,44	16,38
I.N.	533	59,80	5,52	3040	58,98	6,68	0,82	3,03
I.CR.	534	53,62	1,28	3040	53,95	1,56	0,33	4,71
I.ROEHRER	534	1,65	0,36	2777	1,55	0,24	0,10	5,00

dimensiuni

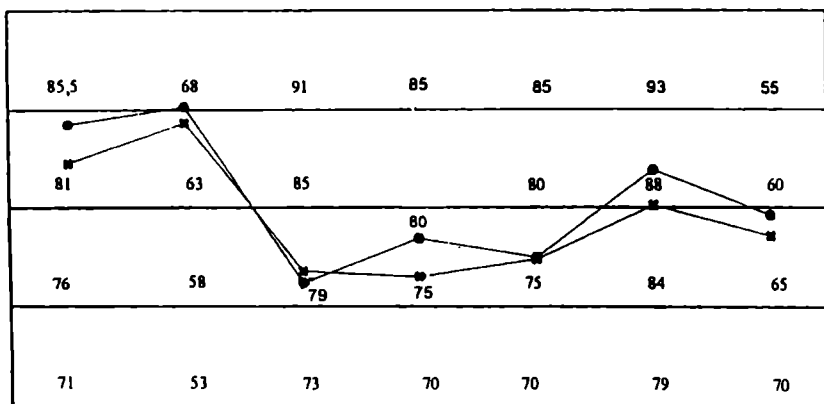
G-OP EU-EU T-V FT-FT GO-GO ZY-ZY N-GN AL-AL N-SN

categorii
foarte
mare

—●— MUNTENIA —✕— BUCUREȘTI

indici

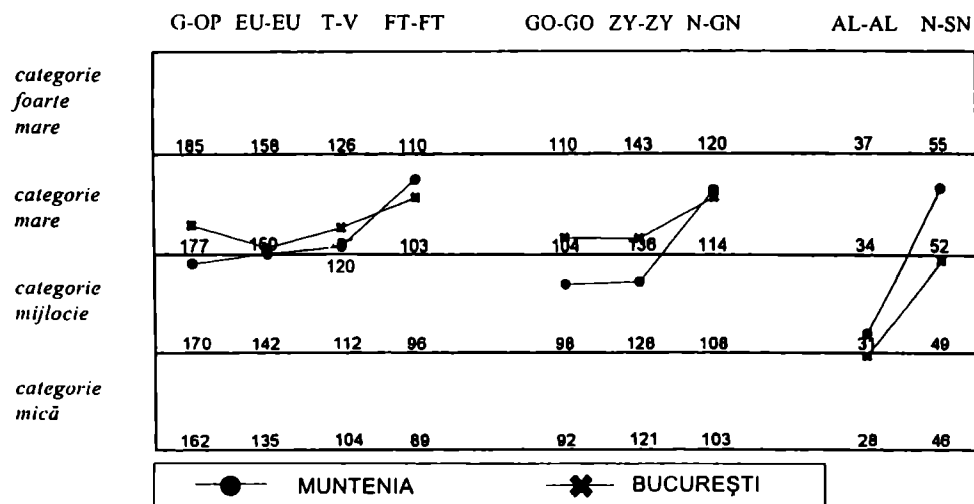
I.C. I.V.L. I.V.T. I.F.Z. I.G.Z. I.F. I.N.

categorii
foarte
mare

—●— MUNTENIA —✕— BUCUREȘTI

Fig. 16 a. Morfograma taxonomică – bărbai.

dimensiuni

indici

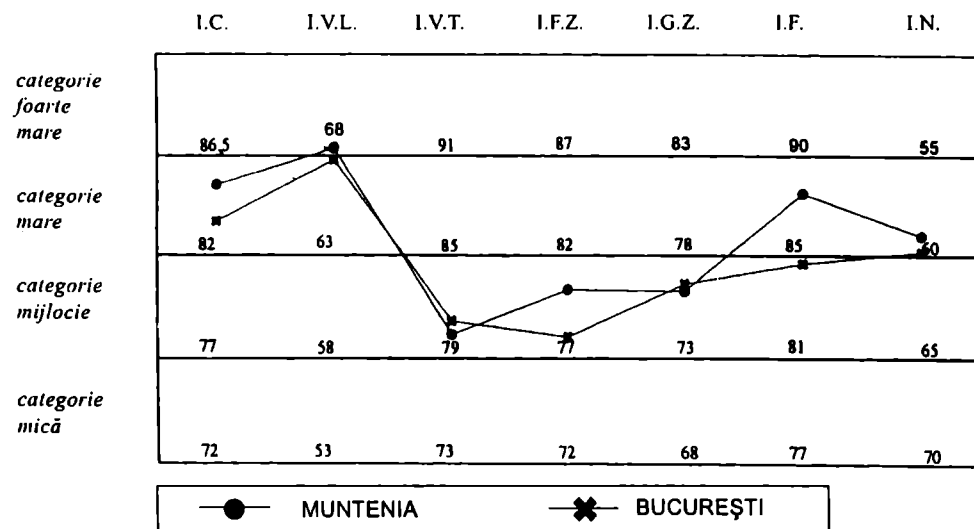
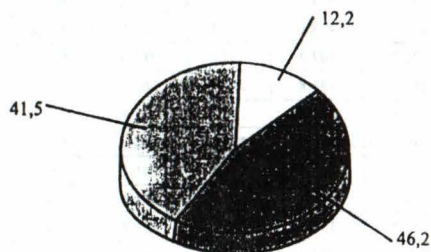

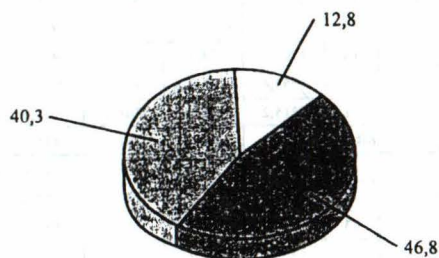
Fig. 16 b. Morfograma taxonomică – femei.

București

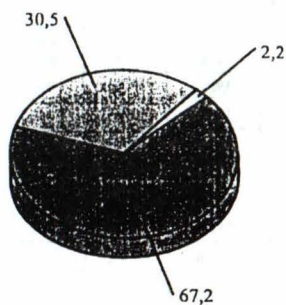
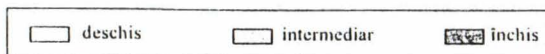

bărbați

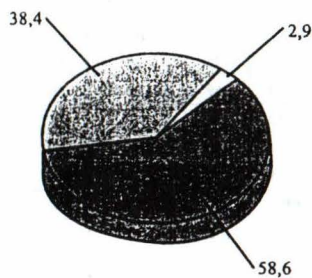

femei

IRIS

bărbați

femei

PĂR

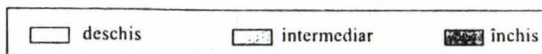

Fig. 17. Repartiția procentuală pe categorii a pigmentației.

Tabelul nr. 57a

Graficul general al populației masculine din Muntenia
(Antropometrograma constituțională)

Statura $X = 1677$; $\sigma = 65,7$; raport fundamental = 1,11

Grade		St.	Pond.	L.m.i.	St. șez.	Sst. șez.	Dap. tor.	A-A	IC-IC	Pm. tor.	Pm. abd.
RMa	+5	1868	73	870	990	638	232	424	313	1023	914
	+4	1829,8	71,6	852,8	970,4	625,4	227,4	415,6	306,8	1002,8	895,8
	+3	1791,6	70,2	835,6	950,8	612,8	222,8	407,2	300,6	982,6	877,6
	+2	1753,4	68,8	818,4	931,2	600,2	218,2	398,8	294,4	962,4	859,4
	+1	1715,2	67,4	801,2	911,6	587,6	213,6	390,4	288,2	942,2	841,2
BB		1677	66	784	892	575	209	382	282	922	823
RMi	-1	1638,8	64,6	766,8	872,4	562,4	204	373,6	275,8	901,8	804,8
	-2	1600,6	63,2	749,6	852,8	549,8	199,8	365,2	269,5	881,6	786,6
	-3	1562,4	61,8	732,4	833,2	537,2	195,2	356,8	263,4	861,4	768,4
	-4	1524,2	60,4	715,2	813,6	524,6	190,6	348,4	257,2	841,2	750,2
	-5	1486	59	698	794	512	186	340	251	821	732
RMa-RMi		382	14	172	196	126	46	84	62	202	182
Gd		38,2	1,4	17,2	19,6	12,6	4,6	8,4	6,2	20,2	18,2
A				B			C			D	

LEGENDĂ

Bazomorf caracteristic bărbailor bucureșteni, ————— București. St. = 1720, Pond. = 72, L.m.i. = 810, St.șez. = 908, Sst.șez. = 590, Dap. tor. = 214, A-A = 387, IC-IC = 286, Pm.tor. = 956, Pm.abd. = 849.

Tabelul nr. 57b

Graficul general al populației feminine din Muntenia
(Antropometrograma constituțională)

Statura $X = 1561$; $\sigma = 56$; raport fundamental = 1,12

Grade		St.	Pond.	L.m.i.	St. șez.	Sst. șez.	Dap. tor.	A-A	IC-IC	Pm. tor.	Pm. abd.
RMa	+5	1729	66	805	944	615	213	393	315	968	844
	+4	1695,4	64,6	787,8	923,8	601,8	208,4	384,6	308,2	947,2	825,8
	+3	1661,8	63,2	770,6	903,6	588,6	203,8	376,2	301,4	926,4	807,6
	+2	1628,2	61,8	753,4	883,4	575,4	199,2	367,8	294,6	905,6	789,4
	+1	1594,6	60,4	736,2	863,2	562,2	194,6	359,4	287,8	884,8	771,2
BB		1561	59	719	843	549	190	351	281	864	753
RMi	-1	1527,4	57,6	701,8	822,8	535,8	185,4	342,6	274,2	843,2	734,8
	-2	1493,8	56,2	684,6	802,6	522,6	180,8	334,2	267,4	822,4	716,6
	-3	1460,2	54,8	667,4	782,4	509,4	176,2	325,8	260,6	801,6	698,4
	-4	1426,6	53,4	650,2	762,2	496,2	171,6	317,4	253,8	780,8	680,2
	-5	1393	52	633	742	483	167	309	247	760	662
RMa-RMi		336	14	172	202	132	46	84	68	208	182
Gd		33,6	1,4	17,2	20,2	13,2	4,6	8,4	6,8	20,9	18,2
		A		B			C			D	

LEGENDĂ

Bazomorf caracteristic femeilor bucureștene, ————— București. St. = 1581,15, Pond. = 65, L.m.i. = 738, St.șez. = 852, Sst.șez. = 553, Dap. tor. = 186, A-A = 354, IC-IC = 299, Pm.tor. = 911, Pm.abd. = 787.

Tabelul nr. 58

Variabilitate antropometrică și stratificare culturală în orașul București

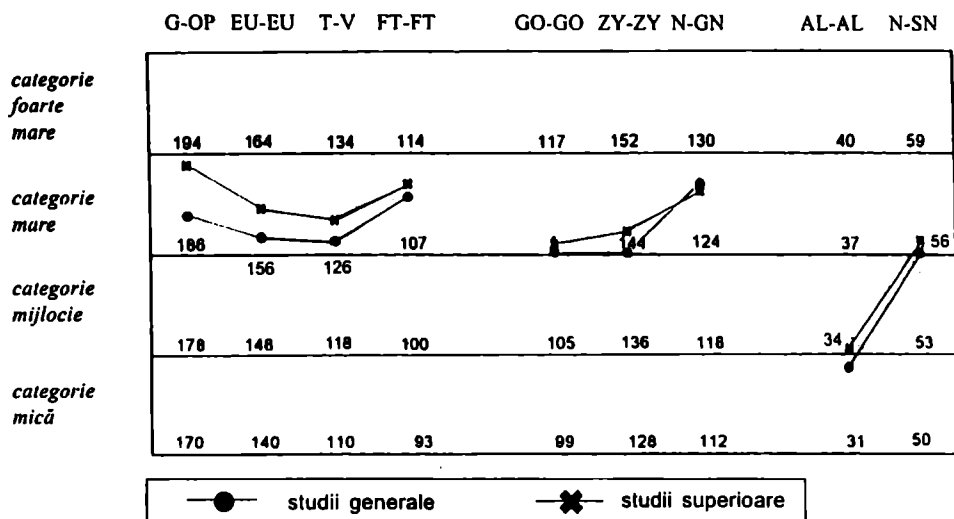
CARACTERUL	STUDII MEDII				STUDII SUPERIOARE			
	N	$\bar{X}$	$\pm\sigma$	N	$\bar{X}$	$\pm\sigma$	Dif.	„t”
G-OP	198	189,10	5,36	100	193,10	6,62	4,00	5,26
EU-EU	198	157,40	5,02	100	159,66	5,34	2,26	3,96
FT-FT	198	110,99	4,09	100	111,91	4,17	0,92	1,80
ZY-ZY	198	144,18	4,89	100	145,85	5,85	1,67	3,50
GO-GO	198	111,16	5,34	100	111,61	5,56	0,45	0,67
N-GN	198	128,20	5,79	100	127,76	5,44	0,44	0,65
N-SN	198	56,05	3,54	100	56,43	3,32	0,38	0,93
AL-AL	198	33,60	2,76	100	34,19	2,85	0,59	1,69
T-V	198	127,10	4,85	100	128,75	4,95	1,65	2,71
V-SOL	198	1734,43	55,95	100	1772,51	61,37	38,10	5,21
V-ŞEZ.	198	908,07	32,99	100	931,57	36,12	23,50	5,47
L.M.I.	198	826,34	38,97	100	840,94	37,80	14,60	2,69
GREUT.	198	71,19	9,51	100	74,77	10,19	3,58	2,93
SST-ŞEZ.	198	585,75	27,59	100	604,16	29,45	18,41	4,56
DAP.TOR.	198	207,18	19,74	100	212,09	19,86	4,51	2,02
A-A	198	385,72	17,92	100	393,43	21,33	7,71	3,11
IC-IC	198	280,46	18,90	100	282,35	17,77	1,89	0,85
PM.TOR.	198	941,73	66,96	100	957,94	64,05	16,21	2,03
PM.ABD.	198	832,64	85,50	100	828,22	88,04	4,42	0,41
I.C.	198	83,30	3,33	100	82,77	3,71	0,53	1,17
I.V.L.	198	67,30	2,59	100	66,72	2,79	0,58	1,87
I.V.T.	198	80,82	3,14	100	80,69	3,27	0,13	0,33
I.P.Z.	198	91,62	2,89	100	91,39	3,22	0,23	0,62
I.F.E.	198	70,56	2,54	100	70,14	2,76	0,42	1,27
I.F.Z.	198	77,06	2,81	100	76,81	3,32	0,25	0,64
I.G.Z.	198	77,13	3,21	100	76,57	3,46	0,56	1,37
I.F.	198	88,99	4,51	100	87,71	4,55	1,28	2,29
I.N.	198	60,19	5,94	100	60,80	6,26	0,61	0,81
I.CR.	198	53,36	1,34	100	52,56	1,17	0,80	2,35
I.ROEHRER	198	1,38	0,22	100	1,35	0,17	0,03	1,00
I.A/ST	198	22,27	1,07	100	22,21	1,19	0,06	0,43
I.IC/ST	198	16,18	1,04	100	15,94	1,00	0,24	2,00
I.A.IC.	198	72,77	5,16	100	71,90	4,93	0,87	1,40

Tabelul nr. 59

Migrație și variabilitate antropometrică în orașul București

CARACTERUL	N	AUTOHTONI			IMIGRANȚI			
		$\bar{X}$	$\pm\sigma$	N	$\bar{X}$	$\pm\sigma$	Dif.	„t”
G-OP	180	190,87	7,00	118	189,81	5,95	1,06	1,39
EU-EU	180	157,86	5,47	118	158,61	5,00	0,75	1,21
FT-FT	180	111,50	4,34	118	111,00	3,91	0,50	1,04
ZY-ZY	180	144,37	5,28	118	145,25	5,39	0,88	1,40
GO-GO	180	110,68	5,36	118	112,26	5,45	1,58	2,47
N-GN	180	127,77	5,75	118	128,42	5,62	0,65	0,96
N-SN	180	55,83	3,28	118	56,65	3,65	0,82	1,95
AL-AL	180	33,68	2,75	118	33,96	2,93	0,28	0,85
T-V	180	127,60	5,27	118	127,79	4,43	0,17	0,33
<hr/>								
V-SOL	180	1748,00	60,76	118	1745,94	60,64	2,06	0,29
V-ȘEZ.	180	916,78	35,36	118	914,66	36,80	2,12	0,51
L.M.L.	180	831,22	39,31	118	813,28	39,20	17,91	4,16
GREUT.	180	71,53	10,36	118	73,69	9,14	2,16	1,90
SST-ȘEZ.	180	591,79	29,73	118	592,14	29,34	0,35	0,70
DAP.TOR.	180	207,34	20,94	118	211,09	18,39	3,75	1,63
A-A	180	387,53	20,52	118	389,91	18,02	2,38	1,04
IC-IC	180	278,90	18,15	118	284,43	18,53	5,53	2,55
PM.TOR.	180	939,51	68,17	118	958,85	63,12	19,34	2,51
PM.ABD.	180	817,83	80,24	118	849,11	95,94	31,28	2,93
<hr/>								
I.C.	180	82,79	3,58	118	83,63	3,25	0,84	2,10
I.V.L.	180	66,90	2,80	118	67,36	2,49	0,46	1,53
I.V.T.	180	80,88	3,41	118	80,61	2,83	0,27	0,75
I.P.Z.	180	91,48	2,62	118	91,63	3,54	0,15	0,38
I.F.E.	180	70,67	2,65	118	70,03	2,74	0,64	2,00
I.F.Z.	180	77,29	3,01	118	76,49	2,99	0,80	2,22
I.G.Z.	180	76,69	3,11	118	77,34	3,58	0,65	1,63
I.F.	180	88,60	4,60	118	88,52	4,64	0,08	0,14
I.N.	180	60,52	6,08	118	60,15	6,08	0,37	0,52
<hr/>								
I.CR.	180	52,46	1,27	118	52,39	1,31	0,07	0,47
T.RÖHRER	180	1,34	0,16	118	1,40	0,19	0,06	2,72
I.A/ST.	180	22,19	1,19	118	22,34	0,98	0,15	1,15
I.IC/ST.	180	15,96	0,95	118	16,31	1,13	0,35	1,52
I.A.IC.	180	72,11	5,35	118	73,03	4,74	0,92	1,56

dimensiuni

indici

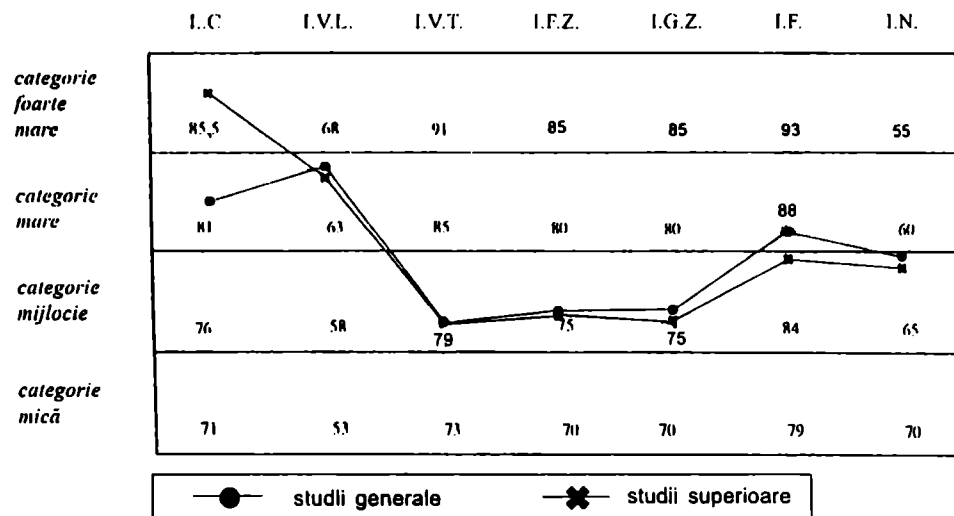

Fig. 18. Morfograma taxonomică - bărbați bucureșteni.

dimensiuni

G-OP EU-EU T-V FT-FT GO-GO ZY-ZY N-GN AL-AL N-SN

categorii
foarte
mare

194 164 134 114 117 152 130 40 59

categorii
mare

188 156 120 107 111 144 124 37 56

categorii
mijlocie

178 148 118 100 105 138 118 34 53

categorii
mică

170 140 110 93 99 128 112 31 50

● MUNTENIA
 ✕ BUCUREȘTI – autohtoni
 ■ BUCUREȘTI – imigranți

indici

I.C I.V.L. I.V.T. I.F.Z. I.G.Z. I.F. I.N.

categorii
foarte
mare

85,5 68 91 85 85 93 55

categorii
mare

81 63 85 80 80 88 60

categorii
mijlocie

76 58 79 75 75 84 65

categorii
mică

71 53 73 70 70 79 70

● MUNTENIA
 ✕ BUCUREȘTI – autohtoni
 ■ BUCUREȘTI – imigranți

Fig. 19. Morfograma taxonomică – bărbați.

ABREVIERI

G-OP	= glabelă – opistocranion (lungimea capului)
EU-EU	= eurion – eurion (lățimea capului)
FT – FT	= frontotemporal – frontotemporal (lățimea frunții)
ZY – ZY	= zygon – zygon (lățimea feței)
GO – GO	= gonion – gonion (lățimea mandibulei)
N – GN	= nazion – gnation (înălțimea feței)
N – SN	= nazion – subnazale (lungimea nasului)
AL – AL	= alare – alare (lățimea capului)
T – V	= tragion – vertex (înălțimea capului)
GREUT. (POND)	= greutate (pondere)
DAP.TOR.	= diametrul antero-posterior toracic
A – A (Dt.To)	= acromion – acromion (lățimea umerilor)
IC – IC (Dt.Ab)	= iliocristale – iliocristale (lățimea bazinului)
PM.TOR.	= perimetrul toracic
PM.ABD.	= perimetrul abdominal
I.C.	= indicele cefalic (lățime / înălțime)
I.V.L.	= indicele vertico-longitudinal cranian
I.V.T.	= indicele vertico-transversal cranian
I.P.Z.	= indicele parieto-jugal (craniu / față)
I.F.Z.	= indicele fronto-jugal (frunte / față)
I.G.Z.	= indicele gonio-jugal (mandibulă / față)
I.F.	= indicele facial (lățime / înălțime)
I.N.	= indicele nazal (lățime / lungime)
I.CR.	= indicele cormic
I.ROEHRER	= indicele Roehrer
I.SK.	= indicele skelic
I.A.IC.	= indicele acromio-iliac
V – SOL (St)	= vertex – sol (statura)
V – ȘEZ (st.șez)	= înălțimea șezândă (înălțimea bustului)
L.M.I.	= lungimea membrului inferior (statură șezândă)
SST – ȘEZ (Ic.Tr.)	= suprasternal-șezândă (înălțimea anterioară a trunchiului)
SST – XY (Ic.To)	= suprasternal-xyfoid (înălțimea toracică)
XY – ȘEZ (Ic.Ab.)	= xyfoid-șezândă (înălțimea abdomenului)
R Ma	= rectomegamorf
R Mi	= rectomicromorf
BB	= bazomorf
Gd	= grad decimal
X	= valoare medie
σ	= deviația standard
C.V.	= coeficient de variabilitate